DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 26 juni 2008 *

I de förenade målen C-334/06–C-336/06,

angående tre beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, från Verwaltungsgericht Chemnitz (Tyskland), av den 20, 17 respektive 31 juli 2006 som inkom till domstolen den 3 augusti 2006, i målen

Matthias Zerche (C-334/06),

Manfred Seuke (C-336/06)

mot

Landkreis Mittweida,

och

* Rättegångsspråk: tyska.

Steffen Schubert (C-335/06)

mot

Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Rosas (referent) samt domarna J.N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, A. Ó Caoimh och A. Arabadjiev,

generaladvokat: Y. Bot,
justitiesekreterare: handläggaren B. Fülöp,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 27 september 2007,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Steffen Schubert, genom G. Zimmermann, Rechtsanwalt,

— Manfred Seuke, genom Th. Rehm, Rechtsanwalt,

— Tysklands regering, genom M. Lumma och C. Schulze-Bahr, båda i egenskap av ombud,

— Portugals regering, genom L. Fernandes och M. Ribes, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom G. Braun och N. Yerrell, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 14 februari 2008 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort (EGT L 237, s. 1; svensk specialutgåva, område 7, volym 4, s. 22), i dess lydelse enligt Europaparlamen-

tets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 av den 29 september 2003 (EUT L 284, s. 1) (nedan kallat direktiv 91/439).

2 Respektive begäran har framställts i mål mellan Matthias Zerche (mål C-334/06) och Manfred Seuke (mål C-336/06) å ena sidan och Landkreis Mittweida (förvaltningsmyndighet i Mittweida) å andra sidan, samt mellan Steffen Schubert (mål C-335/06) och Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis (förvaltningsmyndighet i Mittlerer Erzgebirgskreis), rörande Förbundsrepubliken Tysklands beslut att inte erkänna de körkort som utfärdades till Matthias Zerche, Manfred Seuke och Steffen Schubert i Republiken Tjeckien efter det att deras tyska körkort hade dragits in på grund av bruk av alkohol.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 I första skälet i direktiv 91/439, genom vilket rådets första direktiv 80/1263/EEG av den 4 december 1980 om införande av ett gemenskapskörkort upphörde att gälla från den 1 juli 1996, anges följande:

”För genomförandet av den gemensamma transportpolitiken, för att bidra till att förbättra trafiksäkerheten och för att öka rörligheten för personer som bosätter sig i en annan medlemsstat än den där de har godkänts i ett förarprov bör det finnas ett nationellt körkort enligt en gemenskapsmall som erkänns ömsesidigt av medlemsstaterna utan att behöva bytas ut.”

4 I fjärde skälet i nämnda direktiv anges följande:

”Av trafiksäkerhetsskäl bör minimikrav fastställas för utfärdande av körkort.”

5 I sista skälet i direktiv 91/439 preciseras följande:

”Av skäl som har samband med trafiksäkerheten och vägtrafiken bör det dessutom finnas möjlighet för medlemsstaterna att, för körkortsinnehavare som har sin permanenta bosättningsort inom deras territorium, tillämpa sina nationella bestämmelser om indragning, tillfälligt återkallande och ogiltigförklarande av körkort.”

6 I artikel 1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”1. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv skall medlemsstaterna införa nationella körkort i överensstämmelse med den gemenskapsmall som beskrivs i bilaga 1 eller 1 a.

2. Körkort som är utfärdade av medlemsstaterna skall erkännas ömsesidigt.

3. Om innehavaren av ett giltigt nationellt körkort förlägger sin permanenta hemvist till en annan medlemsstat än den som har utfärdat körkortet får värdmedlemsstaten för körkortsinnehavaren tillämpa sina nationella bestämmelser om giltighetstid,

hälsokontroller och skatter, och får på körkortet föra in all information som är nödvändig för administrativa syften."

7 Enligt artikel 7.1 i direktiv 91/439 får körkort dessutom endast utfärdas till

"a) sökande som har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov samt uppfyller de medicinska krav som fastställs i bilaga 2 och 3,

b) sökande med permanent bosättningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller som kan intyga att de har studerat där i minst sex månader."

8 Enligt punkt 14 i bilaga 3 till detta direktiv, som har rubriken "Minimikrav i fråga om fysisk eller psykisk lämplighet att föra motordrivna fordon", utgör alkoholkonsumtion en stor fara för trafiksäkerheten och det är, med tanke på problemets omfattning, mycket viktigt att läkarna visar stor uppmärksamhet. I punkt 14.1 första stycket i denna bilaga anges att "körkort … inte [får] utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av alkohol eller inte är i stånd att avstå från att föra fordon i alkoholpåverkat tillstånd". I andra stycket i nämnda punkt 14.1 anges att "för sökande eller förare som tidigare har varit beroende av alkohol får körkort utfärdas eller förnyas efter en intygad avhållsamhetsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs".

9 Av punkt 5 i samma bilaga följer att medlemsstaterna vid utfärdande eller förnyande av körkort får ställa krav vid läkarundersökningen som är strängare än de som fastställs i denna bilaga.

10 I artikel 7.5 i direktiv 91/439 föreskrivs följande:

”Det är inte tillåtet att inneha körkort i mer än en medlemsstat.”

11 I artikel 8 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”…

2. Om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser får den medlemsstat där innehavaren av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat har sin permanenta bosättningsort tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort och, om det behövs, byta ut körkortet i detta syfte.

…

4. En medlemsstat får vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat om innehavaren inom den förstnämnda medlemsstatens territorium är föremål för någon av de åtgärder som anges i punkt 2.

…”

12 I artikel 9 första stycket i nämnda direktiv preciseras att med ”permanent bosättningsort” avses ”den plats där en person normalt bor, dvs. under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där han bor”.

13 I artikel 12.3 i direktiv 91/439 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall bistå varandra vid genomförandet av detta direktiv och skall om så behövs utbyta upplysningar om de körkort de har registrerat.”

Den nationella lagstiftningen

Bestämmelser om erkännande av körkort som har utfärdats av andra medlemsstater

14 I 28 § punkterna 1, 4 och 5 i förordningen om personers tillträde till vägtrafik (körkortsförordning) (Verordnung über die Zulassung von Personen zum

Strassenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)) av den 18 augusti 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2214) (nedan kallad FeV), föreskrivs följande:

”1) Innehavare av ett giltigt körkort som är utfärdat inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat EES) och som har sin permanenta bosättningsort i den mening som avses i 7 § punkterna 1 eller 2 i Tyskland, får – med förbehåll för den begränsning som föreskrivs i punkterna 2–4 – framföra motordrivna fordon i detta land i enlighet med den behörighet som följer av nämnda körkort. De villkor som är förknippade med ett utländskt körkort ska även iakttas i Tyskland. Bestämmelserna i förevarande förordning ska tillämpas på dessa körkort om inte annat föreskrivs.

…

4) Behörigheten enligt punkt 1 gäller inte för innehavare av ett körkort som utfärdats inom [Europeiska unionen] eller [Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan kallat EES],

…

3. om domstol har beslutat att körkortet tillfälligt eller slutgiltigt ska dras in eller en förvaltningsmyndighet har fattat ett omedelbart verkställbart eller slutgiltigt beslut om indragning i Tyskland, om utfärdande av körkort har nekats genom ett lagakraftvunnet beslut eller om körkortet inte har återkallats endast på grund av att innehavaren har förklarat sig avstå från körkortet,

…

5) Rätt att i Tyskland använda körkort som har utfärdats inom unionen eller EES enligt ett av de i punkt 4.3 och 4.4 angivna besluten ska beviljas efter ansökan när grunderna för återkallandet eller spärrtiden inte längre föreligger.”

Bestämmelser om indragning av körkort

15 Enligt 69 § brottsbalken (Strafgesetzbuch) ska domstolen återkalla körkortet om det av gärningen framgår att den berörda personen inte är lämpad att framföra motordrivna fordon. I enlighet med 69a § i samma lag ska domstolen samtidigt besluta om att nytt körkort inte får utfärdas under en period på mellan sex månader och fem år (spärrtid). Under vissa omständigheter kan spärrtid på obegränsad tid beslutas.

16 I 46 § FeV, genom vilken 3 § lagen om vägtrafik (Strassenverkehrsgesetz) har genomförts, anges att körkortsmyndigheten ska dra in körkortet om innehavaren av detsamma inte är lämpad att framföra motordrivna fordon. I enlighet med 46 § punkt 5 innebär en indragning att körkortet upphör att gälla. Rör det sig om ett utländskt körkort innebär indragningen att behörigheten att framföra motordrivna fordon upphör att gälla i landet.

Bestämmelser om lämplighet att framföra motordrivna fordon

17 I 11 § FeV, som har rubriken ”Lämplighet”, föreskrivs följande:

”1. Den som ansöker om körkort måste uppfylla de nödvändiga kraven på fysisk och psykisk lämplighet. Dessa krav är i synnerhet inte uppfyllda om det föreligger en sådan sjukdom eller annan brist som avses i bilagorna 4 och 5, varvid det är uteslutet att sökanden är lämpad eller betingat lämpad att framföra motordrivna fordon. …

2. Om det framkommer omständigheter som innebär att en sökandes fysiska eller psykiska lämplighet kan ifrågasättas, kan körkortsmyndigheten besluta att den berörda ska förete ett läkarutlåtande i syfte att underlätta handläggningen av ett beslut om utfärdande eller förlängning av körkort eller om fastställande av begränsningar eller villkor. …

3. Körkortsmyndigheten kan besluta att ett utlåtande från ett officiellt erkänt organ för fastställande av lämplighet att framföra motordrivna fordon (ett medicinsk-psykologiskt utlåtande) ska företes i syfte att klarlägga sådana tvivel som avses i punkt 2,

…

4. vid allvarliga eller upprepade överträdelser av vägtrafikbestämmelser eller vid överträdelser som har samband med vägtrafik eller lämpligheten att framföra motordrivna fordon …

eller

5. när körkort utfärdas igen,

…

b. när körkortet dragits in av något av de skäl som avses i punkt 4.

…

8. Om den berörda personen inte låter sig undersökas eller inom utsatt tid inkommer med det begärda utlåtandet till körkortsmyndigheten kan nämnda myndighet fastställa att nämnda person inte är lämpad att framföra motordrivna fordon.”

18 I 13 § FeV, som har rubriken ”Lämplighet vid alkoholproblem”, ges den behöriga myndigheten under vissa omständigheter rätt att kräva in ett medicinsk-psykologiskt utlåtande som underlag för ett beslut om utfärdande eller förlängning av körkort eller om fastställande av begränsningar eller villkor i fråga om behörigheten att framföra motordrivna fordon. Detta aktualiseras bland annat när det enligt ett läkarutlåtande eller på grund av vissa omständigheter föreligger misstankar om alkoholmissbruk eller när vägtrafikbestämmelser vid upprepade tillfällen har åsidosatts under alkoholpåverkan.

19 I 20 § punkt 1 FeV föreskrivs att när ett körkort utfärdas igen efter en indragning ska bestämmelserna avseende det första utfärdandet tillämpas. Även om körkortsmyndigheten enligt 20 § punkt 2 kan avstå från att ånyo genomföra de undersökningar som är kopplade till utfärdandet av körkort när det inte föreligger några tecken på att den sökande inte längre har de kunskaper eller förmågor som krävs, påverkar ett sådant beslut enligt 20 § punkt 3 inte skyldigheten att komma in med det medicinsk-psykologiska utlåtande som avses i 11 § punkt 3 första stycket punkt 5 FeV.

Tvisterna vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

Mål C-334/06

20 Matthias Zerche innehade ett körkort som hade utfärdats av Tyska Demokratiska Republiken. Körkortet var giltigt för flera fordonstyper. Körkortet förnyades den 31 augusti 1999 med ett europeiskt körkort.

21 Genom en lagakraftvunnen dom av den 10 januari 2003 dömdes Matthias Zerche att utge böter av Amtsgericht Hainichen (distriktsdomstol i Hainichen) efter att ha kört rattonykter den 28 november 2002. Matthias Zerches förarbehörighet och körkort drogs in och en spärrtid på 12 månader bestämdes under vilken något nytt körkort inte fick utfärdas. Spärrtiden löpte ut den 9 april 2004.

22 Matthias Zerche ansökte om ett nytt körkort med behörigheten B från den 10 februari 2004. Han drog till slut tillbaka sin ansökan eftersom han inte kunde förete ett utlåtande som visade att han var lämpad att framföra motordrivna fordon.

23 Den 4 mars 2005 utfärdades ett nytt körkort med behörigheten B till Matthias Zerche i Ostrov (Republiken Tjeckien). På körkortet angavs att innehavaren var bosatt i Mittweida (Tyskland), vilket är den ort där Matthias Zerche är bosatt sedan den 18 januari 1996.

24 Genom en skrivelse av den 12 april 2005 ålade Landkreis Mittweida, som hade informerats om utfärdandet av nämnda körkort, Matthias Zerche att inkomma med ett utlåtande avseende hans lämplighet att framföra motordrivna fordon. Matthias Zerche hörsammade inte uppmaningen, varpå Landkreis Mittweida genom beslut av den 19 juli 2005 fråntog honom rätten att använda sitt tjeckiska körkort i Tyskland.

25 I ett meddelande av den 21 juli 2005 uppgav Tjeckiens transportministerium att Matthias Zerches tjeckiska körkort var giltigt. Innan körkortet utfärdades hade Matthias Zerche genomgått en läkarundersökning i Republiken Tjeckien. Genom att underteckna ansökan om körkort intygade han dessutom att han är lämpad att framföra motordrivna fordon. Något medicinsk-psykologiskt utlåtande hade emellertid inte upprättats.

26 Matthias Zerches begäran om omprövning av beslutet av den 19 juli 2005 föranledde inte någon ändring av detta. Han ingav därefter ett överklagande till Verwaltungsgericht Chemnitz (förvaltningsdomstol i Chemnitz), som beslutade att vilandeförklara målet och hänskjuta följande fråga till domstolen:

”Ska artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 tolkas så, att en medlemsstat får vägra att erkänna ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat, om den förstnämnda medlemsstaten vid ett tidigare tillfälle har dragit in ett tidigare körkort tillhörande den berörda personen, eller om körkortet har annullerats, när den spärrtid för utfärdande av ett nytt körkort som bestämts inom ramen för indragningen eller annulleringen av körkortet hade löpt ut innan det nya körkortet utfärdades av den andra medlemsstaten, och objektiva omständigheter (personen är inte bosatt i den medlemsstat som har utfärdat det nya körkortet och personen har förgäves ansökt om nytt körkort i den förstnämnda medlemsstaten) tyder på att det enda syftet med

att ansöka om ett europeiskt körkort i den andra medlemsstaten var att kringgå de stränga materiella kraven i förfarandet som den förstnämnda medlemsstaten tillämpar när körkort utfärdas på nytt, särskilt med avseende på det medicinsk-psykologiska utlåtandet?”

Mål C-335/06

27 Steffen Schubert innehade sedan år 1982 ett körkort som hade utfärdats av Tyska Demokratiska Republiken. Körkortet var giltigt för flera fordonstyper. Körkortet förnyades den 7 juli 1992.

28 Genom ett lagakraftvunnet beslut av den 23 maj 2002 dömdes Steffen Schubert att utge böter av Amtsgericht Marienberg (distriktsdomstol i Marienberg) för att ha kört rattonykter. Steffen Schuberts förarbehörighet och körkort drogs in och en spärrtid på 20 månader bestämdes under vilken något nytt körkort inte fick utfärdas. Spärrtiden löpte ut den 22 januari 2004.

29 Den 21 oktober 2003 ansökte Steffen om ett nytt körkort. Han drog emellertid tillbaka sin ansökan den 6 september 2004, eftersom han inte kunde förete ett utlåtande som visade att han var lämpad att framföra motordrivna fordon.

30 Den 31 januari 2005 utfärdades ett nytt körkort med behörigheten B till Steffen Schubert i Sokolov (Republiken Tjeckien). På körkortet angavs att innehavaren var

bosatt i Olbernhau (Tyskland), vilket är den ort där Steffen Schubert är bosatt sedan den 1 oktober 1998.

31 Efter en allmän trafikkontroll i Olbernhau den 26 april 2005 ålade Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis, genom en skrivelse av den 3 maj 2005, Steffen Schubert att inkomma med ett utlåtande avseende hans lämplighet att framföra motordrivna fordon. Steffen Schubert hörsammade inte uppmaningen, varpå Landkreis Mittweida genom beslut av den 9 augusti 2005 fråntog honom rätten att använda sitt tjeckiska körkort i Tyskland.

32 Steffen Schuberts begäran om omprövning av detta beslut föranledde inte någon ändring av detta. Han ingav därefter ett överklagande till Verwaltungsgericht Chemnitz, som beslutade att vilandeförklara målet och hänskjuta följande frågor till domstolen:

”1) Får en medlemsstat enligt artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 kräva att innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat ansöker hos myndigheterna i den förstnämnda medlemsstaten om ett erkännande av rätten att använda nämnda körkort på den förstnämnda medlemsstatens territorium, om innehavaren av körkortet vid ett tidigare tillfälle har fått ett tidigare körkort som utfärdats i den förstnämnda medlemsstaten indraget där eller om det tidigare körkortet på något annat sätt har annullerats?

Om frågan ska besvaras nekande:

2) Ska artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 tolkas så, att en medlemsstat får vägra att erkänna ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat, om den förstnämnda medlemsstaten vid ett tidigare tillfälle har dragit in ett tidigare körkort tillhörande den berörda, eller om körkortet har annullerats, när den spärrtid för utfärdande av ett nytt körkort som bestämts inom ramen för indragningen eller annulleringen av körkortet löpte ut innan det nya körkortet utfärdades av den andra medlemsstaten, och objektiva omständigheter (personen är inte bosatt i den medlemsstat som har utfärdat det nya körkortet och personen har förgäves ansökt om nytt körkort i den förstnämnda medlemsstaten) tyder

på att det enda syftet med att ansöka om ett europeiskt körkort i den andra medlemsstaten var att kringgå de stränga materiella kraven i förfarandet som den förstnämnda medlemsstaten tillämpar när körkort utfärdas på nytt, särskilt med avseende på det medicinsk-psykologiska utlåtandet?”

Mål C-336/06

33 Manfred Seuke innehade ett gammalt körkort med behörigheten 3.

34 Genom ett lagakraftvunnet straffrättsligt beslut av den 4 september 2003 ålade Amtsgericht Amberg (distriktsdomstol i Amberg) Manfred Seuke att utge böter efter att ha kört rattonykter. Manfred Seukes förarbehörighet och körkort drogs dessutom in och en spärrtid på tio månader bestämdes under vilken något nytt körkort inte fick utfärdas.

35 Med anledning av ansökan om ett nytt körkort uppmanade den behöriga myndigheten den 15 mars 2004 Manfred Seuke att inkomma med ett medicinsk-psykologiskt utlåtande i vilket det fastställdes att han var lämpad att framföra motordrivna fordon. Han efterkom inte detta krav och hans ansökan avslogs genom beslut av den 27 juli 2004.

36 Den 5 november 2004 utfärdades ett nytt körkort med behörigheten B till Manfred Seuke i Ostrov (Republiken Tjeckien). Vid utfärdandet hade den spärrtid som hade bestämts av Amtsgericht Amberg löpt ut. Av beslutet om hänskjutande framgår att Manfred Seuke sedan den 19 augusti 1980 utan avbrott varit bosatt i Tyskland.

37 Den 28 november 2005 ålade Landkreis Mittweida, som hade informerats om utfärdandet av nämnda körkort, Manfred Seuke att inkomma med ett utlåtande avseende hans lämplighet att framföra motordrivna fordon. Manfred Seuke hörsammade inte uppmaningen, varpå Landkreis Mittweida genom beslut av den 22 mars 2006 fråntog honom rätten att använda sitt tjeckiska körkort i Tyskland.

38 Manfred Seukes begäran om omprövning av detta beslut föranledde inte någon ändring av detta. Han ingav därefter ett överklagande till Verwaltungsgericht Chemnitz, som beslutade att vilandeförklara målet och hänskjuta följande frågor till domstolen:

”1) Får en medlemsstat enligt artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 kräva att innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat ska ansöka hos myndigheterna i den förstnämnda medlemsstaten om ett erkännande av rätten att använda nämnda körkort på den förstnämnda medlemsstatens territorium, om innehavaren av körkortet vid ett tidigare tillfälle har fått ett tidigare körkort som utfärdats i den förstnämnda medlemsstaten indraget där eller om det tidigare körkortet på något annat sätt har annullerats?

Om frågan ska besvaras nekande:

2. Ska artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 tolkas så, att en medlemsstat får vägra att erkänna ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat, om den förstnämnda medlemsstaten vid ett tidigare tillfälle har dragit in ett tidigare körkort tillhörande den berörda personen, eller om körkortet har annullerats, när den spärrtid för utfärdande av ett nytt körkort som bestämts inom ramen för indragningen eller annulleringen av körkortet löpte ut innan det nya körkortet utfärdades av den andra medlemsstaten, och objektiva omständigheter (personen är inte bosatt i den medlemsstat som har utfärdat det nya körkortet och personen har förgäves ansökt om nytt körkort i den förstnämnda medlemsstaten) tyder på att det enda syftet med att ansöka om ett europeiskt körkort i den andra medlemsstaten var att kringgå de stränga materiella kraven i förfa-

randet som den förstnämnda medlemsstaten tillämpar när körkort utfärdas på nytt, särskilt med avseende på det medicinsk-psykologiska utlåtandet?”

Förfarandet vid domstolen

39 Målen C-334/06–C-336/06 har genom beslut av domstolens ordförande av den 10 oktober 2006 förenats vad gäller det skriftliga och det muntliga förfarandet samt domen.

40 Genom ett antal skriftliga frågor som delgavs den 1 augusti 2007 inhämtade domstolen information från den tjeckiska regeringen, dels om medlemsstatens lagstiftning om kontroll av villkoren i artikel 7.1 a och b i direktiv 91/439 och möjligheten att utfärda körkort på vilka det anges att innehavaren är bosatt i en annan medlemsstat, dels om kriterierna för att avgöra om en person har bosättning i denna medlemsstat och förekomsten av kontroller för att säkerställa att det rör sig om faktisk bosättning.

41 Genom ett telefax som inkom till domstolens kansli den 31 augusti 2007 besvarade den tjeckiska regeringen nämnda frågor med att villkoret om permanent bosättningsort, såsom det föreskrivs i direktiv 91/439, infördes i den tjeckiska rättsordningen först den 1 juli 2006. Före detta datum tillät de tjeckiska bestämmelserna att körkort utfärdades till personer som inte hade sin permanenta eller tillfälliga bosättningsort i Republiken Tjeckien.

Prövning av tolkningsfrågorna

42 Det ska inledningsvis noteras att det, inom ramen för det i artikel 234 EG inrättade förfarandet för samarbete mellan de nationella domstolarna och EG-domstolen, ankommer på EG-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, så att den kan avgöra det mål som är anhängigt vid den. I detta syfte åligger det EG-domstolen att i förekommande fall omformulera den fråga som har ställts till den. Domstolen ska dessutom tolka alla bestämmelser i gemenskapsrätten som de nationella domstolarna behöver för att slita tvister som har hänskjutits till dem, även om dessa bestämmelser inte anges uttryckligen i de frågor som dessa domstolar har ställt (dom av den 18 mars 1993 i mål C-280/91, Viessmann, REG 1993, s. I-971, punkt 17, av den 11 december 1997 i mål C-42/96, Immobiliare SIF, REG 1997, s. I-7089, punkt 28, och av den 8 mars 2007 i mål C-45/06, Campina, REG 2007, s. I-2089, punkterna 30 och 31).

43 Med hänsyn till de faktiska omständigheter som ligger till grund för målen vid de nationella domstolarna och innehållet i de yttranden som har inkommit till domstolen ska artikel 7.1 a och b i direktiv 91/439 beaktas vid prövningen av de ställda frågorna. För att kunna lämna ett användbart och så utförligt svar som möjligt på de ställda frågorna ska omfattningen av desamma därför, i den mån som den nationella domstolen har underlåtit att göra det, utökas på detta sätt.

44 Den nationella domstolen har ställt frågan i mål C-334/06 och den andra frågan i målen C-335/06 och C-336/06 för att få klarhet i huruvida artiklarna 1.2, 7.1 a och b, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 ska tolkas så, att de utgör hinder för att en medlemsstat (värdmedlemsstaten) inom sitt territorium vägrar att erkänna den behörighet att framföra motordrivna fordon som följer med ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat (den utfärdande medlemsstaten), och därmed giltigheten av nämnda körkort, om innehavaren av körkortet vid ett tidigare tillfälle har fått ett tidigare körkort indraget i värdmedlemsstaten på grund av att han eller hon har kört alkoholpåverkad, när vederbörande har erhållit det utländska körkortet under en period under vilken någon spärrtid inte förelåg, men i strid med de krav på

bosättning eller lämplighet som värdmedlemsstaten uppställt i syfte att säkerställa trafiksäkerheten.

45 Dessa frågor ska prövas tillsammans med den första frågan i målen C-335/06 och C-336/06, genom vilken den nationella domstolen önskar få klarhet i huruvida en värdmedlemsstat kan kräva att innehavaren av ett nytt körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat på förhand ansöker om tillstånd att begagna sig av nämnda körkort i värdmedlemsstaten, om vederbörande har fått sitt tidigare körkort indraget eller annullerat i den sistnämnda medlemsstaten.

46 Av första skälet i direktiv 91/439 följer att den allmänna principen om ömsesidigt erkännande av körkort som är utfärdade av medlemsstaterna, vilken föreskrivs i artikel 1.2 i detta direktiv, har införts särskilt för att öka rörligheten för personer som bosätter sig i en annan medlemsstat än den där de har godkänts i ett förarprov (dom av den 29 april 2004 i mål C-476/01, Kapper, REG 2004, s. I-5205, punkt 71).

47 Enligt fast rättspraxis stadgas i nämnda artikel 1.2 ett formlöst ömsesidigt erkännande av körkort som utfärdats av medlemsstaterna. I denna bestämmelse åläggs medlemsstaterna en klar och precis skyldighet, som innebär att medlemsstaterna inte har något utrymme att efter eget skön bedöma vilka åtgärder som ska vidtas för att iaktta denna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 oktober 1998 i mål C-230/97, Awoyemi, REG 1998, s. I-6781, punkterna 41 och 43, av den 10 juli 2003 i mål C-246/00, kommissionen mot Nederländerna, REG 2003, s. I-7485, punkterna 60 och 61, och i det ovannämnda målet Kapper, punkt 45, beslut av den 6 april 2006 i mål C-227/05, Halbritter, punkt 25, och av den 28 september 2006 i mål C-340/05, Kremer, punkt 27).

48 Av detta följer att värdmedlemsstaten inte kan uppställa några formella villkor för erkännandet av körkort som är utfärdade av en annan medlemsstat. Det strider

således mot nämnda princip om ömsesidigt erkännande att kräva att innehavaren av ett körkort som är utfärdat av en medlemsstat ska ansöka om ett erkännande av nämnda körkort i en annan medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Nederländerna, punkt 60 och följande punkter).

49 Den utfärdande medlemsstaten är skyldig att kontrollera att de minimivillkor som uppställs i gemenskapsrätten, bland annat villkoren avseende bosättning och lämplighet, är uppfyllda och att det därmed är motiverat att utfärda ett körkort och, i förekommande fall, ett nytt körkort.

50 Detta innebär att när myndigheterna i en medlemsstat har utfärdat ett körkort i enlighet med artikel 1.1 i direktiv 91/439 har de andra medlemsstaterna inte rätt att kontrollera att de villkor för utfärdande som uppställs i nämnda direktiv har iakttagits (se, för ett liknande resonemang, besluten i de ovannämnda målen Halbritter, punkt 34, och Kremer, punkt 27). Innehav av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat måste anses utgöra bevis för att körkortsinnehavaren vid tidpunkten för utfärdandet uppfyllde de villkor för utfärdande som föreskrivs i nämnda direktiv (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Nederländerna, punkt 75, beslut av den 11 december 2003 i mål C-408/02, Da Silva Carvalho, punkt 21, och domen i det ovannämnda målet Kapper, punkt 46). Det faktum att en medlemsstat enligt punkt 5 i bilaga 3 till nämnda direktiv vid utfärdandet av körkort får ställa krav avseende läkarundersökningen som är strängare än de som fastställs i nämnda bilaga påverkar således inte medlemsstatens skyldighet att erkänna körkort som är utfärdade av andra medlemstater i enlighet med samma direktiv.

51 Av detta följer till att börja med att en värdmedlemsstat, som tillämpar strängare villkor för utfärdandet av körkort efter det att ett tidigare körkort har dragits in inte kan vägra att erkänna ett körkort som har utfärdats vid ett senare tillfälle av en annan medlemsstat enbart med anledning av att det har utfärdats med tillämpning av nationella bestämmelser i vilka kraven inte är desamma som i värdmedlemsstaten.

52 Principen om ömsesidigt erkännande av körkort utgör vidare hinder för att en värdmedlemsstat vägrar att erkänna ett körkort, som en annan medlemsstat har utfärdat, på grund av att innehavaren av körkortet, enligt värdmedlemsstatens uppgifter, vid körkortets utfärdande inte uppfyllde villkoren för att erhålla körkortet (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet Da Silva Carvalho, punkt 22, och domen i det ovannämnda målet Kapper, punkt 47).

53 I direktiv 91/439 föreskrivs nämligen att den medlemsstat som utfärdar ett körkort ensam är behörig att säkerställa att körkortet utfärdas med iakttagande av de krav som föreskrivs i nämnda direktiv. Det är därför endast denna medlemsstat som ska vidta ändamålsenliga åtgärder avseende körkorten om det senare visar sig att innehavarna inte uppfyllde dessa krav (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet Da Silva Carvalho, punkt 23, och domen i det ovannämnda målet Kapper, punkt 48).

54 När en medlemsstat har goda skäl att ifrågasätta lagenligheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat, ankommer det på den förstnämnda medlemsstaten att, inom ramen för ömsesidigt bistånd och utbyte av upplysningar i enlighet med artikel 12.3 i direktivet, underrätta den andra medlemsstaten om detta. För det fall den medlemsstat som har utfärdat körkorten inte vidtar ändamålsenliga åtgärder, kan värdmedlemsstaten inleda ett förfarande i enlighet med artikel 227 EG mot denna medlemsstat och yrka att domstolen ska fastställa att den har åsidosatt sina skyldigheter enligt direktiv 91/439 (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet Da Silva Carvalho, punkt 23, och domen i det ovannämnda målet Kapper, punkt 48).

55 Såsom framgår av sista skälet i direktiv 91/439 ges medlemsstaterna i artikel 8.2 och 8.4 i nämnda direktiv, av skäl som har samband med trafiksäkerheten, möjlighet att tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort för körkortsinnehavare som har sin permanenta bosättningsort inom deras territorium.

56 Det ska emellertid erinras om att denna möjlighet, såsom den följer av artikel 8.2 i direktiv 91/439, endast kan utnyttjas med anledning av den berörda personens agerande efter det att en annan medlemsstat utfärdade körkortet (se, för ett liknande resonemang, besluten i de ovannämnda målen Halbritter, punkt 38, och Kremer, punkt 35).

57 Vidare utgör artikel 8.4 första stycket i direktiv 91/439, i vilket det föreskrivs att en medlemsstat får vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat om innehavaren inom den förstnämnda medlemsstatens territorium är föremål för en åtgärd avseende begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort, ett undantag från den allmänna principen om ömsesidigt erkännande av körkort och ska av denna anledning tolkas restriktivt (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Kapper, punkterna 70 och 72, och besluten i de ovannämnda målen Halbritter, punkt 35, och Kremer, punkt 28).

58 Det ska först påpekas att även om denna bestämmelse under vissa villkor ger en medlemsstat möjlighet att vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat, innebär detta likväl inte att den förstnämnda medlemsstaten kan kräva att innehavaren av ett sådant körkort innan det tas i bruk utverkar ett godkännande att använda detsamma, såsom den tyska regeringen har gjort gällande (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet Kremer, punkt 37).

59 Med tanke på att de minimivillkor som uppställs i direktiv 91/439, inklusive de villkor som anges i bilaga 3 till nämnda direktiv avseende lämpligheten att framföra motordrivna fordon, ska iakttas när en medlemsstat utfärdar körkort, skulle en tolkning av artikel 8.4 första stycket i direktivet enligt vilken varje person som har haft ett körkort som har dragits in eller annullerats i en medlemsstat kan åläggas att, hos de behöriga myndigheterna i nämnda medlemsstat, ansöka om tillstånd att utnyttja den behörighet att framföra motordrivna fordon som följer med ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat vid ett senare tillfälle, strida mot det föreskrivna formlösa ömsesidiga erkännandet av körkort.

60 Nämnda bestämmelse kan inte heller åberopas av en medlemsstat för att på obestämd tid vägra att erkänna ett körkort som vid ett senare tillfälle har utfärdats av en annan medlemsstat, när körkortsinnehavaren inom den förstnämnda statens territorium har varit föremål för åtgärder avseende indragning eller annullering av ett tidigare körkort som har utfärdats av denna medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Kapper, punkt 76, samt besluten i de ovannämnda målen Halbritter, punkt 27, och Kremer, punkt 29). Att anse att en medlemsstat har rätt att grunda sig på nationella bestämmelser för att på obestämd tid motsätta sig ett erkännande av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat skulle nämligen stå i direkt motsats till principen om ömsesidigt erkännande av körkort, vilken utgör själva grundstenen i det system som införts genom direktiv 91/439 (domen i det ovannämnda målet Kapper, punkt 77, samt besluten i de ovannämnda målen Halbritter, punkt 28, och Kremer, punkt 30).

61 I punkt 38 i beslutet i det ovannämnda målet Kremer fastställde domstolen närmare bestämt att när ett körkort har dragits in i en medlemsstat, utan att någon spärrtid har bestämts, får nämnda medlemsstat enligt bestämmelserna i artikel 1.2 jämförd med artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 inte inom sitt territorium vägra att erkänna den behörighet att framföra motordrivna fordon som följer med ett körkort som därefter har utfärdats av en annan medlemsstat och därmed giltigheten av nämnda körkort, då innehavaren av detsamma inte är underkastad villkoren i den förstnämnda medlemsstaten för utfärdande av ett nytt körkort efter indragning, inklusive prövningen av vederbörandes lämplighet i samband med vilken det fastställs att grunderna för indragningen inte längre föreligger.

62 Av det ovan anförda framgår att bestämmelserna i artiklarna 1.2 och 8.4 i direktiv 91/439 däremot inte utgör hinder för en medlemsstat att, när en person har fått sitt körkort indraget i denna medlemsstat och en spärrtid bestämts, vägra erkänna ett nytt körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat under spärrtiden.

63 Även om den medlemsstat i vilken den berörda personen har permanent bosättning enligt artikel 8.2 i direktiv 91/439 inte kan vägra att erkänna körkort som har

utfärdats av en annan medlemsstat enbart med hänvisning till att myndigheterna i den förstnämnda medlemsstaten vid ett tidigare tillfälle dragit in ett tidigare körkort för personen i fråga, tillåter nämnda bestämmelser likväl, vilket det erinrats om i punkterna 55 och 56 i förevarande dom, att värdmedlemsstaten, om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser, begränsar, återkallar, drar in eller annullerar det nya körkortet, om innehavarens agerande efter utfärdandet av detsamma motiverar det enligt medlemsstatens lagstiftning.

64 För att besvara de frågor som ställts av den nationella domstolen ska domstolen vidare särskilt undersöka tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande, såsom den beskrivits ovan, när det är klarlagt att det nya körkortet har utfärdats i strid med villkoret om bosättning i direktiv 91/439.

65 Av fjärde skälet i nämnda direktiv framgår att villkoren i artikel 7.1 a och b i direktivet ingår bland de villkor som uppställts för att säkerställa trafiksäkerheten. I nämnda bestämmelser uppställs krav avseende lämplighet respektive bosättning för utfärdandet av körkort.

66 Såsom Europeiska gemenskapernas kommission har uppgett i sitt yttrande är syftet med villkoret om bosättning bland annat att förebygga ”körkortsturism” i brist på fullständig harmonisering mellan medlemsstaternas bestämmelser om utfärdande av körkort. Såsom generaladvokaten har anfört i punkt 78 i sitt förslag till avgörande är detta villkor dessutom en nödvändig förutsättning för kontrollen av att villkoret avseende lämplighet är uppfyllt.

67 I artikel 7.5 i direktiv 91/439, i vilken det anges att det inte är tillåtet att inneha körkort i mer än en medlemsstat, fastställs nämligen principen om ett enda körkort. Villkoret

avseende bosättning, vilket avgör vilken medlemsstat som är utfärdande medlemsstat, har således, i egenskap av ett första villkor som gör det möjligt att kontrollera att sökande uppfyller övriga villkor i direktivet, särskild betydelse i förhållande till de sistnämnda villkoren.

68 Trafiksäkerheten skulle således kunna äventyras om nämnda krav på bosättning inte iakttogs med avseende på en person vars körkort har begränsats, återkallats, dragits in eller annullerats i den mening som avses i artikel 8.4 i direktiv 91/439.

69 Av detta följer att när det på grundval av uppgifter på körkortet eller andra obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten, och inte enligt värdmedlemsstatens uppgifter, är möjligt att fastställa att kravet på bosättning i artikel 7.1 b i direktiv 91/439 inte iakttogs vid utfärdandet av körkortet, kan värdmedlemsstaten, inom vars territorium innehavaren av nämnda körkort har fått ett tidigare körkort indraget, vägra att erkänna den behörighet att framföra motordrivna motorfordon som följer med ett körkort som utfärdats av en annan medlemsstat vid en senare tidpunkt då ingen spärrtid förelåg.

70 Med beaktande av vad som anförts ovan ska de ställda frågorna besvaras så att artiklarna 1.2, 7.1, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstat att, under sådana omständigheter som är aktuella i målet vid den nationella domstolen, inom sitt territorium, vägra erkänna den behörighet att framföra motordrivna fordon som följer med ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat vid en senare tidpunkt då ingen spärrtid förelåg, och därmed giltigheten av nämnda körkort, till dess att innehavaren av detsamma har uppfyllt villkoren i den förstnämnda medlemsstaten för utfärdande av ett nytt körkort efter indragning av ett tidigare körkort, däribland att vederbörande har genomgått en prövning av sin lämplighet och att det därvid har kunnat fastställas att grunderna för indragningen inte längre föreligger. Under samma omständigheter utgör nämnda bestämmelser

inte hinder för en medlemsstat att, inom sitt territorium, vägra erkänna den behörighet att framföra motordrivna fordon som följer med ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat vid ett senare tillfälle, när det på grundval av uppgifter på körkortet eller andra obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten är klarlagt att innehavaren av körkortet, vilken fått ett tidigare körkort indraget i den förstnämnda medlemsstaten, vid utfärdandet av det nya körkortet inte hade permanent bosättning i den utfärdande medlemsstaten.

Rättegångskostnader

71 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artiklarna 1.2, 7.1, 8.2 och 8.4 i rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 av den 29 september 2003, ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstat att, under sådana omständigheter som är aktuella i målet vid den nationella domstolen, inom sitt territorium, vägra erkänna den behörighet att framföra motordrivna fordon som följer med ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat vid en senare tidpunkt då ingen spärrtid förelåg, och därmed giltigheten av nämnda körkort, till dess att innehavaren av detsamma har uppfyllt villkoren i den förstnämnda medlemsstaten för utfärdande av ett

nytt körkort efter indragning av ett tidigare körkort, däribland att vederbörande har genomgått en prövning av sin lämplighet och att det därvid har kunnat fastställas att grunderna för indragningen inte längre föreligger.

Under samma omständigheter utgör nämnda bestämmelser inte hinder för en medlemsstat att, inom sitt territorium, vägra erkänna den behörighet att framföra motordrivna fordon som följer med ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat vid ett senare tillfälle, när det på grundval av uppgifter på körkortet eller andra obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten är klarlagt att innehavaren av körkortet, vilken fått ett tidigare körkort indraget i den förstnämnda medlemsstaten, vid utfärdandet av det nya körkortet inte hade permanent bosättning i den utfärdande medlemsstaten.

Underskrifter